

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2016r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 października 2016r. w Suwałkach

sprawy **R. Ż.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

w związku z odwołaniem R. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 9 lutego 2015 r. znak (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje R. Ż. prawo do emerytury od dnia 9 stycznia 2015r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz R. Ż. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 09.02.2015r. odmówił R. Ż. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz.887 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego,
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 01.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił przyznania R. Ż. prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował on 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania, Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1.01.1999r. okresy składkowe i nieskładkowe w ilości 26 lat 11 miesięcy i 6 dni. Ustalił też, że R. Ż. nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 15.01.1996r. do 31.12.1998r. w (...) Sp. z o.o., ponieważ wystawiono błędne świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach brak wykazu, pozycji, działu, ponadto w podanym zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w dziale V, poz. 3 pkt. 1 brak jest stanowiska „operator dźwigu” - pod tą pozycją widnieje stanowisko „maszynista żurawi samojezdnych kołowych i gąsienicowych” i brak jest informacji, czy to stanowisko pracy jest tożsame z „operatorem dźwigu”. Ponadto na pozostałe okresy zatrudnienia R. Ż. nie przedłożył żadnych świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od tej decyzji R. Ż. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, gdyż spełnia wszystkie ustawowe przesłanki.

Wskazywał, iż pracę rozpoczął w dniu 01.10.1973r. podejmując zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w E., zajezdnia w O.. Do dnia 30.11.1982r. pracował w tym zakładzie na stanowisku „maszynista sprzętu ciężkiego”, natomiast w legitymacji ubezpieczeniowej wpisano mu specjalność wykonywanej pracy jako operator. W trakcie tej pracy tj. od 24.04.1974r. do 15.04.1976r. odbył też służbę wojskową. Następnie od dnia 01.12.1982r. podjął pracę w (...), przekształconym później w (...) Spółkę z o.o., gdzie do dnia 30.09.1995r. pracował jako maszynista sprzętu ciężkiego. W świadectwie pracy wskazane zostało stanowisko „operator dźwigu – kierowca”. W trakcie tego zatrudnienia tj od dnia 16.07.1991r. do dnia 20.02.1993r. był oddelegowany na kontakt do pracy w P., gdzie pracował jako murarz- tynkarz. Kolejny zakład, w którym pracował to było ponownie (...), gdzie od 15.01.1996r. do 31.01.2001r. znów zatrudniono go jako maszynistę sprzętu ciężkiego maszyn budowlanych i drogowych w pełnym wymiarze godzin, w warunkach szczególnych i uciążliwych. Taka nazwa stanowiska została mu wpisana też w legitymacji ubezpieczeniowej przy rozwiązywaniu umowy o pracę. Natomiast w zawartej wcześniej umowie o pracę widnieje wpis „kierowca-operator dźwigu”. Oba jednak określenia tego samego stanowiska były używane w dokumentach pracowniczych. Dodatkowo wskazywał, że miał ukończony kurs państwowy maszynistów i maszyn budowlanych i drogowych specjalność żurawie samojezdne kołowe i taką pracę wykonywał w ciągu spornych 15 lat.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji, wskazując, że odwołujący się 60 lat życia osiągnął (...) i nie udokumentował na dzień 1.01.1999r. wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat.

Wyrokiem z dnia 05.05.2015r. Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał R. Ż. prawo do emerytury od dnia 09.01.2015r. Uznał bowiem w obliczu zebranego w sprawie materiału dowodowego, że odwołujący się wykazał, że pracował w warunkach szczególnych przez okres 15 lat.

W związku z apelacją organu rentowego Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 02.02.2016r. uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 05.05.2015r. i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję. Sąd Apelacyjny wskazał, iż powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane przedwcześnie, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był niewystarczający do stwierdzenia, czy w spornych okresach zatrudnienia wnioskodawca świadczył rzeczywiście pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Okręgowy nie dopuścił zwłaszcza dowodu z akt osobowych dotyczących okresu zatrudnienia od 01.12.1982r. do 30.09.1995r. w (...) i od 15.01.1996r. do 31.12.1998r. w (...). Dysponował jedynie aktami osobowymi z okresu pracy odwołującego się w Przedsiębiorstwie (...) w E.. W

przypadku też odwołującego bardzo istotnym okresem jest jego zatrudnienie w (...) - przekształconego w (...) w okresie od 01.12.1982r. do 30.09.1995r., gdyż uwzględnienie tego okresu łącznie z okresem pracy w (...) dawałoby wnioskodawcy okres wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie będą podlegały zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia wnioskodawcy od 01.09.1971r. do 24.06.1973r. w(...)w charakterze ucznia - murarza oraz od 16.07.1991r. do 20.02.1993r. w (...) w charakterze murarza – tynkarza.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wskazał więc, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien w ramach postępowania dowodowego w szczególności przeprowadzić dowody z akt osobowych R. Ż. z (...) oraz z (...). W tym celu powinien zwrócić się do właściwego archiwum o nadesłanie akt osobowych wnioskodawcy. Ponadto Sąd Okręgowy powinien udzielić odwołującemu terminu do złożenia stosownych wniosków dowodowych w zakresie osobowych źródeł dowodowych, jak i ewentualnie dokumentów na okoliczność charakteru wykonywanej pracy w tych okresach zatrudnienia, co do których takich wniosków nie zgłaszał uprzednio. Wskazał przy tym, iż żaden z zakładów pracy odwołującego nie wystawił mu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący otrzymał jedynie świadectwa pracy, z których wynika, iż w spornych okresach wykonywał pracę na stanowiskach: pomocnika maszynisty sprzętu ciężkiego, operatora dźwigu-kierowca, operatora dźwigu. W tej sytuacji wykazanie, że R. Ż. w spornych okresach zatrudnienia wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, powinno nastąpić na podstawie innych dostępnych dowodów, jak zeznania świadków, dokumentacja osobowa czy zeznania samego wnioskodawcy. Zatem zadaniem Sądu Okręgowego będzie przesłuchanie zgłoszonych przez wnioskodawcę świadków oraz wnikliwa analiza całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym akt osobowych wnioskodawcy, w szczególności w zakresie angażu i zakresów obowiązków wnioskodawcy na każdym ze stanowisk. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w powyższym zakresie będzie istniała podstawa do oceny żądań wnioskodawcy w aspekcie prawa materialnego i ustalenie, czy R. Ż. spełnia warunki do przyznania mu emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy po ponownym rozpoznaniu sprawy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

Mając bowiem na względzie cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i argumenty zaprezentowane przez odwołującego się uznać należało, że ma on również co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Pierwszy sporny okres dotyczył zatrudnienia odwołującego się w (...) od 01.10.1973r. do 30.11.1982r. Było to jego pierwsze zatrudnienie po ukończeniu (...) w O. i uzyskaniu zawodu murarza. Zgodnie z wnioskiem odwołującego się, który wskazał, że chciałby pracować na sprzęcie budowlanym, został on zatrudniony jako pomocnik „na żurawiu”. Od dnia 01.01.1974r. zostały mu powierzone obowiązki pomocnika maszynisty sprzętu ciężkiego. Następnie od 24.04.1974r. do 15.04.1976r. odbywał zasadniczą służbę wojskową i po jej zakończeniu zgłosił się do pracy 20.04.1976r. Z adnotacji znajdujących się na podaniu o przyjęcie do pracy wynika, że odwołujący się został zobowiązany do przedstawienia dokumentu potwierdzającego jego uprawnienia do obsługi tego rodzaju sprzętu budowlanego, z dekreacją, że wnioskuje się o ponowne zatrudnienie na stanowisku operatora. Odwołujący się złożył odpis takiego świadectwa, które potwierdzało nabycie przez niego uprawnień do obsługi maszyn budowlanych i drogowych w specjalności żurawie samojezdne kołowe (uprawnienia te uzyskał w dniu 14.12.1973r.) Dalej od 01.09.1977r. odwołującemu się powierzone zostały obowiązki mechanika – operatora podnośnika. Natomiast w angażu z dnia 01.05.1980r. zostało wskazane stanowisko operatora, a od dnia 01.10.1980r. pomocnika operatora. W angażu z dnia 27.05.1982r. powierzono mu od dnia 01.04.1982r. obowiązki pomocnika maszynisty żurawii samojezdnych.

W dniu 20.07.1982r. odwołujący uzyskał uprawnienia do obsługi dźwignic kategorii II-Ż.

Powyższe ustalenia poczynione zostały przez Sąd na podstawie akt osobowych odwołującego się. Wyjaśnienia wymagała jednak kwestia jakiego rodzaju prace wykonywał odwołujący się w Przedsiębiorstwie (...), gdyż, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy choćby w wyroku z dnia 1.06.2010r. II UK 21/10 – dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Ponieważ w aktach osobowych nie zachowały się pisemne zakresy obowiązków Sąd posiłkował się zeznaniami świadków, byłych współpracowników odwołującego się z tego okresu prac tj. K. D., A. P. i J. Ż. (1), którzy wskazywali, że stanowisko odwołującego się pomocnika operatora – pomocnika maszynisty żurawia nie różniło się niczym w zakresie wykonywanych czynności od stanowiska operatora czy to maszynisty. Wskazywali, iż obsługa żurawi, tzn. tych o dużych gabarytach powyżej 10 ton, wymagała obsługi dwóch operatorów i dlatego jednym z nich obligatoryjnie był drugi operator jako pomocnik operatora. Natomiast odwołujący oprócz czynności wspomagających innego operatora sam również obsługiwał żurawie. W jego przypadku być może nie doszło do zmiany zaszeregowania w angażu, gdyż zakład nie dysponował wolnym żurawiem, który można byłoby przekazać na stan dla odwołującego się. Odwołujący się pracował więc na żurawiach innych osób, ale samodzielnie, gdyż zawsze na zmianę jakiś żuraw był wolny.

W związku z powyższymi angażami i zeznaniami świadków Sąd przyjął, iż w okresie od końca kwietnia 1976r. do 1.09.1977r. i od 1.05.1980r. do 30.11.1982r. na pewno odwołujący się pracował w warunkach szczególnych wskazanych w Wykazie A Dziale V poz. 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych), powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. Był operatorem bądź maszynistą żurawi samochodowych. W obliczu jednak zeznań świadków przyjąć należy, że odwołujący się cały okres zatrudnienia w (...)pracował w szczególnych warunkach, bo operatora bądź maszynisty żurawi. Trudno bowiem wszystkim świadkom zeznającym w tym względzie odmówić wiary, zwłaszcza że odwołujący się 14.12.1973r. uzyskał uprawnienia maszynisty maszyn budowlanych i drogowych w specjalności żurawie samojezdne kołowe. Odwołujący się nie mógł tracić przymiotu pracy w szczególnych warunkach, jeżeli akurat nie wykonywał typowej pracy dla operatora bądź maszynisty, bo musiał pomagać innemu operatorowi bądź maszyniście, gdyż, jak wynika z zeznań świadków, pomoc taka była krótkotrwała i miała charakter uboczny. Sąd orzekający podziela tu orzecznictwo innych sądów (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24.01.2013r., III AUa 1098/12).

W okresie od 01.12.1982r. do 30.09.1995r. odwołujący się był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...), przekształconego później w (...) Sp. z o.o. w E. jako operator dźwigu. Z badania wyłączono okres od 16.07.1991r. do 20.02.1993r. gdyż wówczas odwołujący się w ramach urlopu bezpłatnego wyjechał na kontrakt i pracował jako murarz – tynkarz. Z akt osobowych wynikało, że odwołujący się pracował jako operator dźwigu (operator sprzętu ciężkiego) samochodowego, jednak okresowo pojawiały się angaże, na podstawie których powierzano mu obowiązki operatora dźwigu-kierowcy, kierowcy S. czy J.. Z wyjaśnień odwołującego się wynikało, że S. i J. były samochodami z gruszką do transportowania betonu na budowy.

Z zeznań świadków J. G., K. J. A. T. i J. Ż. (2) wynikało, iż odwołujący się głównie pracował jako operator żurawia. Ten, którego on obsługiwał był typu samochodowego i był umiejscowiony na samochodzie marki S.. Dlatego też jako operator dźwigu przed rozpoczęciem właściwej pracy musiał dojechać tym dźwigiem na teren budowy, czy inne miejsce pracy i dopiero przesiąść się do dźwigu i zacząć nim operować. Stąd w angażach znajdujących się w aktach osobowych obok stanowiska operatora wpisywane było stanowisko kierowcy (stanowisko dwuczłonowe), jednak wynikało to wyłącznie z rodzaju dźwigu, który obsługiwany był przez odwołującego się. Świadcowie potwierdzili również, iż zdarzało się, że odwołujący się jeździł również „betoniarka – gruszką” jak potocznie nazywano J. i S..

W oparciu o powyższe dowody do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnieniu podlegał okres pracy od 01.12.1982r. do 15.07.1991r. i od 21.02.1993r. do 30.09.1995r.

Ostatni okres podlegający rozważeniu dotyczył zatrudnienia odwołującego się w(...)od 15.01.1996r. do 31.01.2001r., jednak rozpoznaniu podlegał tylko okres do 31.12.1998r. Z akt osobowych wynikało, iż przez cały czas odwołujący się zajmował stanowisko kierowcy – operatora dźwigu. Nie odnotowano, aby w trakcie zatrudnienia korzystał z urlopów bezpłatnych lub wystąpiły u niego dłuższe nieobecności w pracy. W zakresie ustalenia rodzaju prac wykonywanych na tym stanowisku Sąd również opierał się na zeznaniach świadków – J. G., K. J. oraz zeznań samego odwołującego się.

Dwucłonowe stanowisko, które zajmował przez cały ten okres tak naprawdę wiązało się z wykonywaniem obowiązków operatora dźwigu samochodowego, którym musiał dojechać na miejsce pracy. Stąd taka a nie inna nomenklatura przyjęta przez pracodawcę. Zresztą samochód z dźwigiem musiał być, co jest oczywiste, samochodem ciężarowym, tj. o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Tymczasem stosownie do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., praca kierowcy samochodu ciężarowego była pracą w szczególnych warunkach (Dział VIII pkt. 2 Wykazu A).

Do stażu pracy w warunkach szczególnych przyjęto więc okres pracy od 15.01.1996r. do 31.12.1998r.

W obliczu więc zebranej w sprawie dokumentacji osobowo – pracowniczej i zeznań świadków, które Sąd podzielił, gdyż w bezpośrednim przesłuchaniu nie znalazł przyczyn, dla których miałby tego nie uczynić, niewątpliwym jest, że odwołujący się przez co najmniej 15 lat świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Uznając zatem, że odwołujący się posiada co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, ma też do 01.01.1999r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, co w sprawie było poza sporem, przyznać należało odwołującemu się prawo do emerytury.

Mając więc powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się prawo do emerytury z dniem 09.01.2015r. tj. złożenia wniosku o emeryturę.

O kosztach rozstrzygnięto podstawie art. 98 §1 i 3 kpc w zw. z §9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804).

mt